

UDENRIGSMINISTERIET

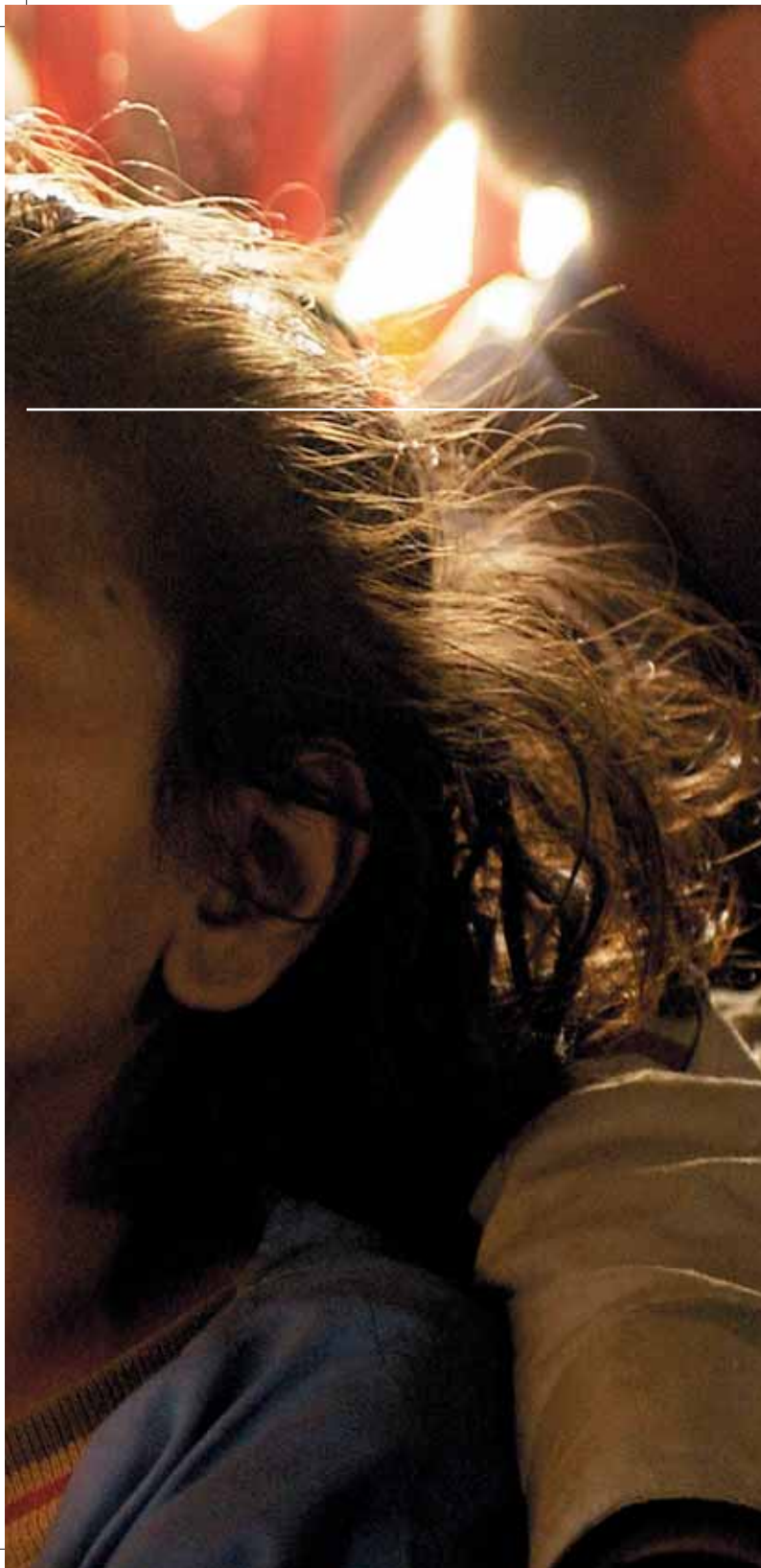
STRATEGI FOR DANMARKS HUMANITÆRE INDSATS 2010-2015

SÅRBARHED, KLIMAÆNDRINGER
OG BESKYTTELSE

INDHOLD

Humanitære udfordringer	4
Mål for Danmarks humanitære indsats	8
Strategiske prioriteter	12
Sårbarhed	13
Klimæændringer og naturkatastrofer	18
Beskyttelse af konfliktramte befolkningsgrupper	22
En koordineret, principfast og velinformeret humanitær indsats	28
Styrkede partnerskaber	31
Fokus på resultater, innovation og kommunikation	35
Strategiens gennemførelse	38
Liste over humanitære udtryk¹	40

HUMANITÆRE UDFORDRINGER

FORNYET FOKUS PÅ HUMANITÆRE INDSATSER

Hvert år rammes et stigende antal mennesker – i øjeblikket omkring 300 millioner – af natur- eller menneskeskabte kriser, som gør hver dag til en kamp for overlevelse og tryghed. Disse udfordringer gør sig gældende på forskellig vis, i form af et jordskælvs pludselige hærgen, de langsomme, ødelæggende konsekvenser af tørke, voldelige konflikters kaotiske tilstande og frygten for at blive fanget i kamphandlinger. Omfanget og konsekvenserne af disse kriser forværres hele tiden. Virkningerne af de globale klimaændringer kan allerede mærkes. Civile bliver i stigende grad betragtet som mål i voldelige konflikter, og kan betyde død, fordrivelse, voldtægt og tortur for folk i konfliktområder. Ydermere er den globale økonomi og fødevarerpriserne udsat for rystelser, således at flere mennesker rammes af sult og har brug for nødhjælp.

Danmark vil kæmpe mod disse udfordringer i samarbejde med partnere verden over for at redde menneskeliv, værne om menneskers værdighed, sikre respekt for menneskerettighederne, forhindre overgreb og bidrage til at bryde den onde cirkel, der forbinder kriser, sårbarhed og fattigdom. Det kræver først og fremmest et fornyet fokus på humanitære indsatser med de internationale humanitære principper som udgangspunkt. Det er også nødvendigt at løse de problemer og de begrænsninger, den humanitære indsats udsættes for. Den humanitære indsats begrænses dels som følge af den stigende vold mod humanitære hjælpearbejdere, dels som følge af fjendtlig indstillet statslig regulering af internationale organisationers råderum eller en kombination af disse faktorer.

Danmark vil mindske menneskers sårbarhed; dette skal være drivkraften for at skabe varige forbedringer. Danmark vil styrke indsatsen i katastrofer forårsaget af klimaændringer. Danmark vil støtte lokale initiativer til at øge beskyttelsen af udsatte. Danmark vil skabe større ansvarlighed over for de mennesker, der modtager hjælpen. Og Danmark vil gøre samarbejdet med partnere endnu bedre, baseret på Principperne for God Humanitær Donoradfærd (Good Humanitarian Donorship Principles).

Stigende sårbarhed

Kriser skabt af naturkatastrofer og væbnede konflikter påvirker alle dele af et samfund, men rammer ofte sårbare grupper hårdere og vanskeliggør deres adgang til hjælp og beskyttelse. Dette gælder både de umiddelbare resultater af krisen, og når de efterfølgende skal forsøge at komme på ret køl igen. I en given situation kan enkelt personer eller grupper være sårbare på grund af alder, køn, religion, etnisk tilhørsforhold, social status, handicap eller mangel på materielle ressourcer.

Kriser fastholder ofte de fattige i fattigdom og gør sårbare grupper endnu mere udsatte over for fremtidige kriser.

Menneskers sårbarhed overfor kriser har at gøre med de bredere økonomiske, politiske og sociale vilkår, de lever under. Korrupsion, marginalisering, diskrimination, fordrivelse og fattigdom er alle faktorer, der kan være med til at gøre mennesker mere sårbare overfor yderligere kriser, hvad enten de er forårsaget af naturkatastrofer eller af voldelige konflikter. Hvis vi vil mindske denne sårbarhed på en holdbar, langsigtet måde må vi se udover den umiddelbare krise og søge at afhjælpe de sociale,

økonomiske, kulturelle og politiske årsager til den underliggende sårbarhed.

Klimaændringer medfører større humanitære behov

Klimaændringer er en trussel mod os alle, men for verdens fattigste og mest udsatte befolkningsgrupper vil de få altødelæggende konsekvenser. Klimaændringerne påvirker allerede vejrsystemerne, de globale økosystemer, vandstanden i havene, havstrømmene og har ødelæggende økonomiske konsekvenser for fiskeri og landbrug. Der er nødhjælpsorganisationer, som i løbet af de sidste fem år har oplevet en tredobling af behovet for humanitære indsatser, hovedsageligt på grund af klimarelaterede katastrofer.

Katastrofer kan på få øjeblikke udradere resultaterne af mange års udvikling, eller de kan langsomt nedbryde menneskers levevilkår. Flere og flere grupper vil blive tvunget til at forlade deres hjem og søge nye områder, hvor de kan bo i sikkerhed for oversvømmelser, tørke og andre ekstreme vejrphenomener. Mangel på adgang til rent vand er ofte endnu en byrde for de sårbare lokalsamfund, og det påvirker især kvinder og piger. Det vurderes, at antallet af konflikter vil vokse i takt med, at klimaændringer øger presset på vand- og jordressourcer. Alle disse forhold vil tilsammen gøre arbejdet med at bekæmpe verdens fattigdom endnu sværere.

De klimaskabte katastrofer presser sig på og kræver større fokus på at kortlægge sårbarheden, minimere risici samt styrke beredskabet på alle niveauer, både under pludseligt opståede kriser og i forbindelse med langvarige katastrofer.

Civile udsættes for drab, fordrivelse og overgreb under konflikter

Verdens konflikter har enorme konsekvenser for civilbefolkninger. Mennesker bliver slået ihjel, lemlæstet, forhindret i at flygte eller tvunget til at forlade deres hjem og eksistensgrundlag, enten for at komme væk fra kamp-områder, eller fordi de i stigende grad bliver udset som direkte mål i konflikter. Menneskerettigheder og den humanitære folkeret bliver krænket ustraffet, og råderummet for humanitære aktører er under massivt pres.

Civile udsættes i stigende grad for voldtægt og overgreb i mange af verdens brændpunkter, hvor disse brutale forbrydelser bevidst bruges til at sprede frygt og svække modstand.

I dag er over 35 millioner mennesker tvunget på flugt fra deres hjem og har mistet deres eksistensgrundlag som følge af kriser. Mange af dem ender som internt fordrevne i deres eget land mens andre krydser landegrænser og bliver flygtninge. Fordrivelsesmønstrene bliver stadig mere komplekse. De vigtigste årsager til fordrivelse er konflikter, klimaændringer, mangel på naturressourcer og ekstrem fattigdom, og der er i stigende grad en sammenhæng mellem disse årsager.

I lande, hvor der er opnået en fredsftale og freden kun gradvist vender tilbage, oplever et voksende antal civile fortsat vold og overgreb i den turbulente periode efter fredsftale er indgået. Konflikterne blusser ofte op igen i disse lande, hvor civilbefolkningen lever under skrøbelige og uforudsigelige forhold i længere perioder.

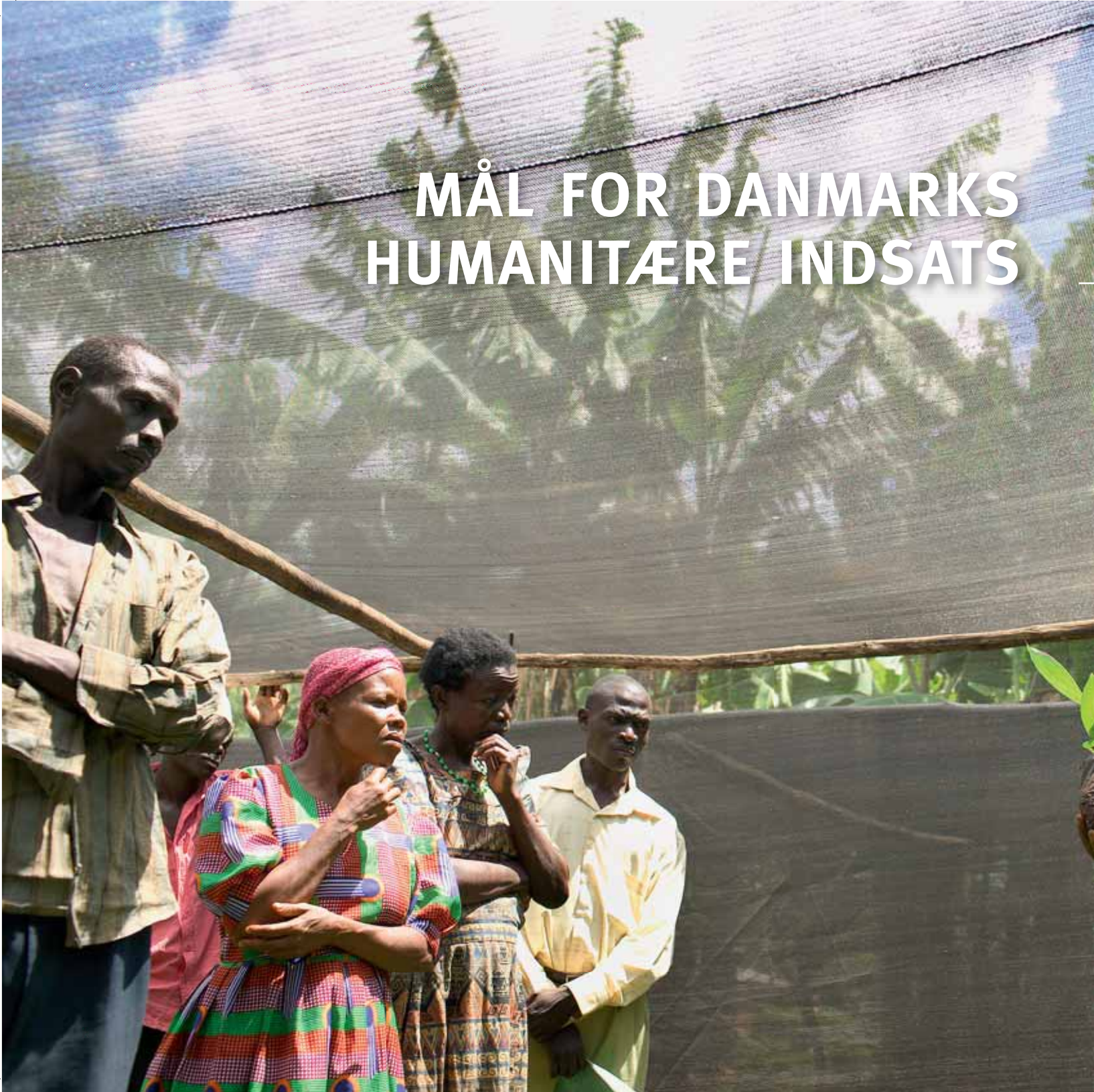
Disse tendenser henimod øget vold mod civile og mere komplekse fordrivelsesmønstre tilsiger en skærpet opmærksomhed og insisteren på beskyttelse af udsatte grupper i væbnede konflikter.

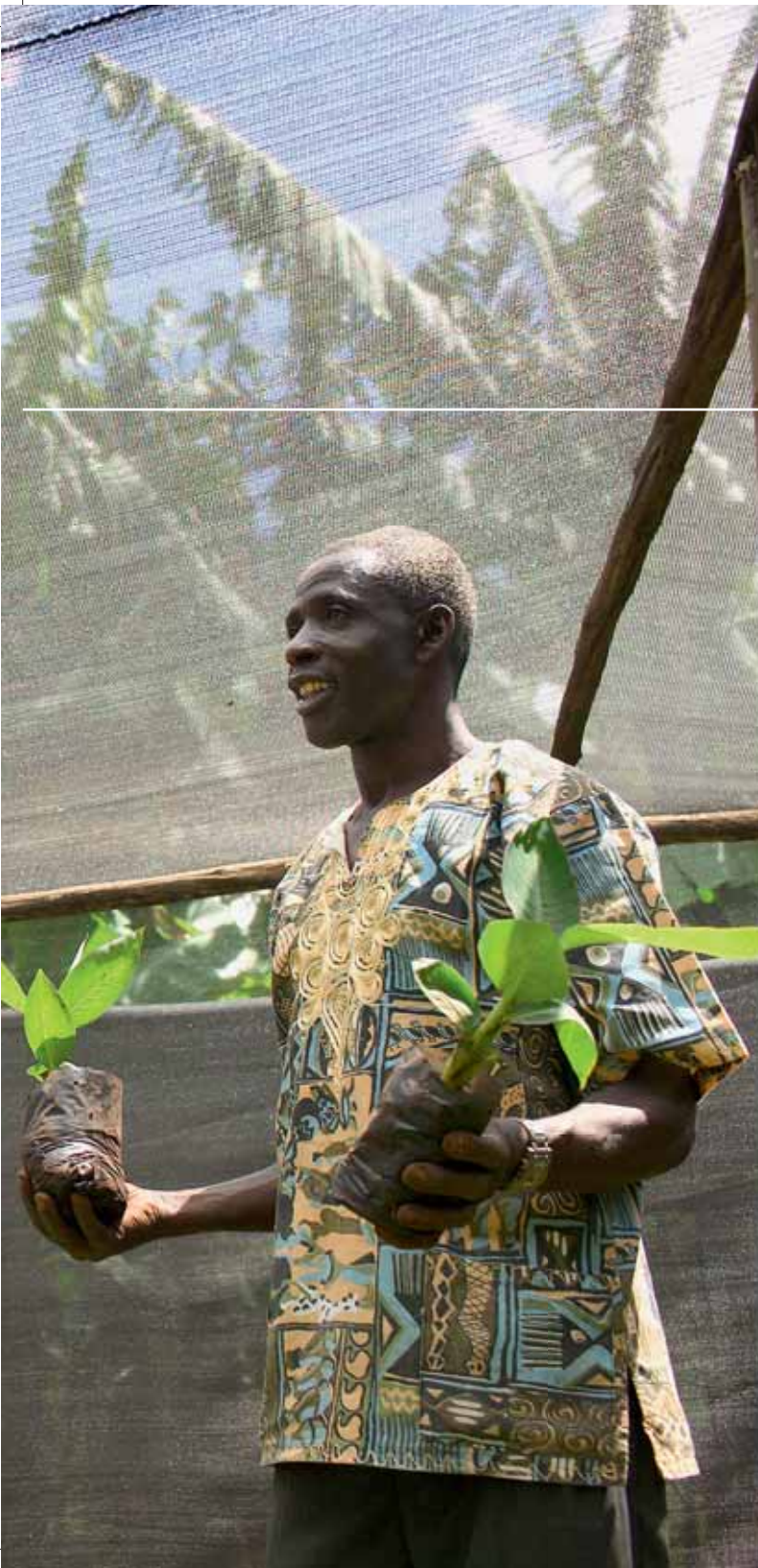
Strategiske mål og prioriteter

Strategi for Danmarks humanitære indsats 2010-2015 udstikker retningslinjerne for, hvordan Danmark vil imødegå de udfordringer, der er beskrevet her. Den præsenterer de overordnede mål, skitserer retningen og prioriteterne for den danske indsats samt de instrumenter, der vil blive taget i brug for at omsætte strategien til handling.

MÅL FOR DANMARKS HUMANITÆRE INDSATS

Målene for Danmarks humanitære indsats er at redde og beskytte liv, lindre lidelser og værne om civiles værdighed og rettigheder under kriser; at bidrage til hurtig genopbygning, styrke modstandskraften overfor og at forhindre nye kriser opstår ved at bryde den onde cirkel mellem kriser og sårbarhed. Hermed vil Danmarks humanitære indsats bidrage til både at forbedre menneskers sikkerhed og bekæmpe fattigdom.

For at nå disse mål vil Danmark i samarbejde med partnere søge at nå de mest sårbare befolkningsgrupper under kriser ved at:

- imødekomme behovene for nødhjælp og hurtig genopbygning hos de grupper, der rammes af naturkatastrofer, og fremme arbejdet med katastrofeforebyggelse
- yde hjælp til konfliktramte befolkningsgrupper og støtte indsatser inden for forebyggelse, styrket modstandskraft og hurtig genopbygning

Danmark vil desuden aktivt fremme Principperne for God Humanitær Donoradfærd som basis for at:

- etablere partnerskaber, der bygger på de humanitære principper om medmenneskelighed, upartiskhed, neutralitet og uafhængighed
- yde en relevant, hurtig, effektiv og koordineret humanitær indsats

Humanitær bistand er mest effektiv, når den baseres på helhedsorienterede løsninger – med vægt på både forebyggelse, beredskab og nødhjælp samtidig med, at der skabes en klar kobling til langsigtet bæredygtig udvikling. Den traditionelle opdeling af forebyggelse, nødhjælp og genopbygning i faser skal erstattes af en tilgang, hvor alle tre dimensioner håndteres samtidig og under fornøden gensidig hensyntagen.

Principper for Danmarks humanitære bistand

Danmarks humanitære bistand er baseret på visionen og principperne i den Europæiske Konsensus om Humanitær Bistand (The European Consensus on Humanitarian Aid), der blev vedtaget i december 2007, herunder særligt Principperne for God Humanitær Donoradfærd (The Good Humanitarian Donorship Principles (GHD)).

Danmark respekterer og har forpligtet sig til at overholde den humanitære folkeret, menneskerettighederne og international flygtningeret og vil således fuldt og helt respektere og fremme principperne for humanitær bistand:

Medmenneskelighed: Lindring af menneskers lidelser skal prioriteres overalt, hvor de måtte forekomme, med særligt fokus på de mest sårbare befolkningsgrupper. Alle ofres værdighed skal respekteres og beskyttes.

Neutralitet: Humanitær bistand må ikke tilgodesee en bestemt part i en væbnet konflikt eller anden form for stridighed.

Upartiskhed: Humanitær bistand skal ydes alene ud fra behov, uden forskelsbehandling mellem eller indenfor berørte befolkningsgrupper. Upartiskhed indebærer også, at der kan foretages valg, som tilgodeser de grupper, der vurderes at få størst gavn af den livreddende nødhjælp.

Uafhængighed: Humanitær bistand skal være uafhængig af politiske, økonomiske, militære eller andre hensyn, så man sikrer, at målet med den humanitære bistand alene er at afhjælpe og forebygge ofrenes lidelser under humanitære kriser.

A photograph of a classroom. In the foreground, two young girls wearing green hijabs and matching green clothing are sitting at a wooden desk. They are looking directly at the camera. The girl on the left has a watch on her left wrist and is holding a blue pen over an open notebook. The girl on the right is also looking at the camera. In the background, other students are visible, some in light blue shirts and some in green hijabs. The classroom has wooden walls and a chalkboard with some writing on it. The text "STRATEGISKE PRIORITETER" is overlaid in white, bold, sans-serif font across the middle of the image.

STRATEGISKE PRIORITETER

SÅRBARHED

- ✓ Danmark vil hjælpe, beskytte og styrke de mest sårbare befolkningsgruppers modstandskraft under kriser.
- ✓ Danmark vil afhjælpe de underliggende årsager til sårbarheden ved at kæde nødhjælp og udvikling tættere sammen.
- ✓ Danmark vil prioritere kvinders rettigheder og indflydelse, katastroforebyggelse, katastrofeberedskab og hurtig genopbygning som vigtige redskaber til at reducere sårbarheden.

Naturfænomener som cykloner, oversvømmelser, jordskælv og desuden væbnede konflikter har mange steder ødelæggende konsekvenser for mennesker og lokalsamfund. Omfanget af en krise er dog ikke givet på forhånd, og skadens omfang afhænger i høj grad af, hvor sårbare mennesker og lokalsamfund er, før katastrofen rammer.

Fattigdom, ulighed og elendighed, mangel på sikkerhed og adgang til offentlige serviceydelser, dårlig regeringsførelse, menneskerettighedsovergreb, urbanisering, nedbrydning af miljøet, klimændringer og globale epidemier såsom hiv/aids er alle faktorer, der bidrager til en øget sårbarhed.

De mennesker, der er hårdest ramt af kriser, finder det stadig sværere at komme på fode igen efter hver ny krise. De har ofte mistet ejendele, eksistensgrundlag og lidt fysisk og psykisk skade, samtidig med at samfundets sociale, økonomiske og politiske systemer er brudt sammen. Herudover kan diskriminerende sociale og kulturelle normer betyde, at bestemte grupper og individer afskæres

fra at modtage humanitær hjælp, hvilket gør disse grupper endnu mere udsatte for overgreb og vold. Befolkningen i de berørte områder oplever desuden ofte, at deres traditionelle overlevelsesmekanismer er utilstrækkelige og uegnede i forhold til de risici, som bl.a. klimaændringer fører med sig. De grupper, der i forvejen er udsatte, bliver endnu mere udsatte under nye kriser, og de bliver fanget i en negativ spiral, som er vanskelig at komme ud af.

Fokus på sårbarhed i Danmarks humanitære indsats har til formål at bryde denne negative spiral. Det indebærer, at de un-

derliggende årsager til sårbarheden skal afhjælpes – både før og under en krise. Hjælpen vil blive kanaliseret ud til de mest udsatte grupper på en måde, hvor eksisterende lokale kompetencer udnyttes, og modstandskraften over for fremtidige kriser og rystelser styrkes. Det kræver en helhedsorienteret indsats, der ud over den humanitære bistand også omfatter langsigtede udviklingsindsatser, diplomatiske tiltag og indsatser for sikkerhed og retfærdighed.

Strategiske prioriteter:

- **Fremme af den humanitære folkeret og menneskerettighederne.** Danmark vil fremme respekten for den humanitære folkeret og nødlidendes rettigheder med særligt fokus på sårbare grupper, hvis rettigheder krænkes. Donorer, koordinerende og udførende organisationer bør gå i dialog med internationale aktører, regeringer, myndigheder og andre instanser.
- **Fokusering af katastrofehjælpen på de mest sårbare grupper.** I akutte nødsituationer vil Danmark konsekvent vurdere nødhjælpsappeller og udvælge aktiviteter, der prioriterer de mest sårbare grupper. Udvælgelsen af partnere vil i stigende grad blive foretaget ud fra deres evne til at nå frem til og styrke modstandsdygtigheden hos de mest sårbare – også under kriser. Et eksempel på dette kan være partnere, der arbejder på at styrke uddannelse under kriser, etablering af børnevenlige områder, psykosocial hjælp og forebyggelse af vold mod kvinder og børn. Danmark vil desuden gå i dialog med partnere om, hvordan fokus på sårbarhed kan styrkes i indsatsen, herunder også blandt marginaliserede grupper, mennesker på flugt og handicappede.
- **Prioritering af kønsrelaterede indsatser og styrkelse af kvinders stilling.** Ekstrem fattigdom blandt kvinder verden over – i særdeleshed i Afrika – har gjort kvinder og piger ekstra sårbare under katastrofer og konflikter. Kvinders reproduktive sundhed og rettigheder er især udsat under kriser, og det er vigtigt at sikre adgang til hjælp og livsvigtige fornødenheder i forbindelse med graviditet, fødsel og til sikring af fortsat reproduktiv sundhed. Ligestilling og styrkelse af kvinders rettigheder vil være et hovedelement i Danmarks indsats for at mindske udsatte gruppers sårbarhed over for katastrofer og konflikter.

Sårbarhed

Sårbarhed skal forstås som graden af modtagelighed over for faremomenter. Påvirkningen af en given fare afhænger af, hvor modstandsdygtige folk er overfor dem. Faremomenter kan opstå ved naturkatastrofer som jordskælv og oversvømmelser eller som følge af konflikter.

Afhængigt af de konkrete sociale, økonomiske og politiske omstændigheder vil kvinder, børn, ældre og handicappede samt fordrevne og marginaliserede grupper ofte være de mest sårbare i krisesituationer.

Humanitær bistand bør sikre at den ikke underminerer udviklingsarbejdet fremover, fordi så øger man sårbarheden frem for at mindske den.

- **Bedre dataindsamling og analyser af lokale situationer og behov.** Finansielle bevillinger og andre vigtige beslutninger, der vedrører den humanitære indsats, skal baseres på solid dokumentation og analyse. Danmark vil i samarbejde med FN og EU forbedre kvaliteten og anvendelsen af kontekstanalyser og vurderinger af behov. Kontekstbaserede sårbarhedsanalyser skal underbygge alle operationelle valg under katastrofer og konflikter. Kapaciteten til kriseovervågning og til at udarbejde kontekstspecifikke analyser i forbindelse med naturkatastrofer vil blive styrket. I konfliktsituationer vil strategiske og operationelle valg bygge på en omhyggelig konflikt- og rettighedsbaseret analyse for at sikre en rigtigt sammensat indsats på rette tid og sted, hvor utilsigtede skadevirkninger undgås.

- **Støtte til beredskab og katastrofehåndtering.** Et effektivt katastrofe- og nødberedskab som er forankret lokalt og nationalt, kan redde liv og mindske sårbarhed. Kapacitetsopbygning kan optimere indsatsen. Dette omfatter træning og uddannelse, oplysning og information, evakuering og varslingsystemer samt nødhjælp og midlertidig husly. Danmark vil samarbejde med partnerlande og organisationer om at integrere denne form for planlægning som en del af udviklingsprioriteterne i højrisikolande.

- **Mere vægt på hurtig genopbygning.** Hurtig genopbygning (*early recovery*) skal være en integreret del af kriseindsatsen. Selv under en krise og længe før fred er genetableret, vil der være muligheder for genopbygning af kapaciteten hos lokale institutioner, forbedring af eksistensgrundlaget for befolkningen, etablering af et retssamfund og levering af basale sociale ydelser. Hurtig genopbygning bygger på lokalt ejerskab, respekt for lokale prioriteter og kapacitet, deltagerorienterede tilgange samt bæredygtighed. Danmark vil støtte disse initiativer, hvor det er relevant – især via Nærområdeinitiativet – og vil også fremover støtte indsatser gennem FN, Verdensbanken og EU for bedre strategisk planlægning, kapacitetsopbygning og finansiering af hurtig genopbygning.

Hurtig Genopbygning (Early Recovery)

Det overordnede fokus for hurtig genopbygning er umiddelbar genetablering af nationale institutioner og lokalsamfund, der er ramt af naturkatastrofer eller konflikter. Det omfatter en bred vifte af behov indenfor områder som befolkningens eksistensgrundlag, midlertidig husly, uddannelse, regeringsførelse, sikkerhed og etablering af et retssamfund, miljø og andre socioøkonomiske forhold, herunder også reintegrering af fordrevne befolkningsgrupper. Formålet er at kickstarte genopbygningsforløb, der drives af de berørte lande selv, og som er bæredygtige og vil forbedre lokalsamfundets formåen gennem en bedre-end-før-genopbygningsstrategi ("build back better"). Civilbefolkningens sikkerhed skal desuden styrkes, og der skal tages fat på de underliggende årsager til krisen for at undgå tilbagefald senere hen.

Kriser og køn

Integrering af kønshensyn i den humanitære indsats betyder, at der tages højde for de forskellige behov, kompetencer og potentialer, der findes hos kvinder, piger, drenge og mænd, samt til deres indbyrdes relationer. Det kan have alvorlige konsekvenser for beskyttelsen og overlevelsesmulighederne for civilbefolkningsgrupper, der er fanget i en humanitær krise, hvis man ignorerer kønsforskelle.

Ligestilling mellem kønnene skal prioriteres og integreres i humanitær fortalervirksomhed og i strategisk planlægning i forhold til udvikling, humanitære indsatser, fred og sikkerhed. Inddragelsen af både mænd og kvinder er ofte afgørende for at rette op på ulighed mellem kønnene. I visse situationer kan indsatser direkte rettet mod enten kvinder eller mænd være påkrævet for at få den ønskede effekt. I konfliktsituationer er implementeringen af Sikkerhedsrådets resolution 1325 afgørende for beskyttelsen af kvinder og piger mod voldelige overgreb – herunder også seksuelle overgreb – samt for kvinders deltagelse i fredsprocesser og rehabilitering efter en konflikt.

Der skal etableres partnerskaber med organisationer og institutioner, som kan skabe de bedste resultater på kønsområdet og som kan fremme kønsdebatten på den internationale humanitære dagsorden. Der skal også gives støtte til indsamling af kønsopdelte data.

KLIMAÆNDRINGER OG NATURKATASTROFER

- ✓ Danmark vil gøre mere for at afhjælpe de stigende humanitære behov, der følger af klimaændringer
- ✓ Danmark vil – som led i støtten til klimatilpasningen – øge udviklingsbistanden til katastroforebyggelse og her især prioritere fattige højrisikolande
- ✓ Danmark vil øge indsatsen for at mindske civilbefolkningers sårbarhed over for gradvist fremadskridende og kroniske katastrofer

Klimaændringerne vil betyde langvarig og vedvarende påvirkning af menneskers sårbarhed. Det er almindelig kendt, at regeringer og den private sektor er hovedaktører i arbejdet med at begrænse konsekvenserne af klimaændringerne gennem reduktion i udledningen af drivhusgasser. Men der er brug for en større forståelse af den vigtige fortalende rolle, som det humanitære samfund kan spille og dermed skabe øget opmærksomhed om farerne, sårbare befolkningsgrupper står over for. Som vært for FN's klimakonference i 2009 føler Danmark et særligt ansvar for at agere på de humanitære konsekvenser af klimaændringerne. Humanitære organisationer peger på, at klimaændringerne allerede foregår, og at millioner af mennesker lider under konsekvenserne. Antallet af klimarelaterede katastrofer er stigende og effekten af klimaændringerne lægger allerede nu pres på det humanitære systems ressourcer. Humanitære aktører har sammen med andre partnere et stort ansvar for at opbygge deres eget beredskab – som del af den større dagsorden for klimatilpasning og katastroforebyggelse – samt at være regionale, nationale og lokale aktører behjælpelige med at tilpasse sig og håndtere det ændrede klima.

Det siges ofte, at forebyggelse er det første værn mod katastrofer. Verdensbanken har beregnet, at det koster op til syv gange så meget at yde nødhjælp under en katastrofe som at foregribe ødelæggelserne ved at investere i forebyggelse. Det er under alle omstændigheder at foretrække at værne sig forud og dermed mindske konsekvenserne af naturkatastrofer, frem for at udsatte grupper rammes af død, lidelser og traumer, og efterfølgende skal bygge deres liv op igen. Men når katastrofen rammer, skal indsatsen til gengæld være hurtig.

Der er bedre tid til at planlægge og gennemføre en passende indsats ved katastrofer, der udvikler sig langsomt, som for eksempel tørke. Alligevel griber det humanitære system i mange tilfælde ikke ind, før katastrofen er indtruffet. Langsomt fremskridende katastrofer kræver ikke altid en humanitær indsats, men når det er tilfældet, er det vigtigt at huske, at mange lokalsamfund har levet med og håndteret periodiske eller cykliske tørker hele deres liv. Humanitære såvel som udviklingsorienterede indsatser skal forsøge at understøtte disse overlevelsesstrategier og dermed styrke modstandskraften i lokalsamfundene.

Den danske tilgang til beredskab og nødhjælp i forhold til naturkatastrofer som jordskælv, tsunamier, vulkanudbrud og oversvømmelser har parallelt fokus på katastroforebyggelse og imødekommelse af behov, men stadig ud fra en overordnet ramme af sårbarhed. Mennesker, der rammes af naturkatastrofer, lider skader, traumer og død eller mister deres hjem og eksistensgrundlag. Det er imidlertid vigtigt at erkende, at den første indsats altid er lokal. Antallet af mindre, lokale katastrofer er stigende, og det understreger behovet for at nå ud til lokalsamfundene.

Strategiske prioriteter:

- **Bedre overvågning, analyse og oplysning om humanitære tendenser.** Det er nødvendigt at forstå fuldt ud, hvordan lokalsamfund klarer sig under vanskelige forhold påvirket af klimaændringer og naturkatastrofer generelt, for at kunne prioritere og målrette den nødvendige globale bistand. Dette er vigtigt både ved langsomt fremadskridende katastrofer (kronisk sårbarhed) og pludseligt opståede katastrofer. Danmark vil bruge sin stemme i klimadebatten til at presse på for at skabe større bevidsthed om de menneskelige og økonomiske omkostninger, der bæres af udsatte samfund, hvor risikoen er høj, og evnen til tilpasning er lav.
- **Flere økonomiske midler til naturkatastrofer.** I lyset af hvor ødelæggende naturkatastrofer kan være, vil Danmark hæve den andel af det humanitære budget, der er afsat til nødhjælp ved pludseligt opståede kriser.
- **Hurtige bevillinger til hurtige indsatser.** Pludselige katastrofer kræver, at der er økonomiske midler til rådighed uden forsinkelse. Bevillinger vil blive givet til de partnere, som hurtigst kan levere den nødvendige nødhjælp. Danmark vil arbejde sammen med FN's organisationer og Det Internationale Forbund af Røde Kors og Røde Halvmåne Selskaber for at gøre dem i stand til at skride til handling inden katastrofen rammer, og dermed redde liv og mindske følgerne af katastrofen. Når katastrofen rammer et dansk programsamarbejdsland, skal der indbygges en fleksibilitet, der gør det muligt at omfordele udviklingsmidler til akut nødhjælp efter aftale med partnerne. De danske ambassader kan i katastrofesituationer yde akut humanitær nødhjælp op til 300.000 kroner med midler fra katastroferammen.

Hyogo-handlingsplanen for 2005-2015

Verdenskonferencen om Katastroforebyggelse blev afholdt fra den 18. til den 22. januar 2005 i Kobe, Hyogo i Japan, hvor deltagerlandene vedtog følgende prioriteter for indsatsen:

1. Sikre at katastrofe-forebyggelse er en lokal og national prioritet med en stærk institutionel basis for gennemførelse.
2. Identificere, vurdere og overvåge katastroferisici samt udbygge et varslingsystem.
3. Udnytte viden, innovation og uddannelse til at opbygge en kultur, hvor sikkerhed og modstandskraft prioriteres på alle niveauer.
4. Mindske de underliggende risikofaktorer.
5. Styrke katastrofe-beredskabet for effektiv indsats på alle niveauer.

- **Støtte til partneres operative beredskab.** Humanitære aktører har selv brug for at udvikle politikker og operative strategier for at kunne tilpasse sig klimaændringer. Humanitære aktører skal bistå med opbygning af varslings- og indsatsystemer. Humanitære organisationer skal, hvor det er muligt, udsende appeller før en forventet katastrofe, således at forberedende støtte kan påbegyndes, før katastrofen rammer. Danmark vil fortsætte støtten til partneres opgradering af deres operative beredskab til klimaændringer, f.eks. gennem støtte til *Inter-Agency Standing Committee (IASC) Task Force on Climate Change* under FN's nødhjælpskoordinator.
- **Gennemførelse af Hyogo-handlingsplanen.** Danmark vil prioritere støtte til de lande, der er særligt udsat for katastrofer, for at styrke landenes katastrofehandtering og katastrofeberedskab.

I danske programsamarbejdslande vil screening af eksisterende programmer og klimasikring af nye initiativer hjælpe til en hurtigere reduktion af risici i overensstemmelse med retningslinjerne for dansk udviklings- og humanitær bistand fra 2007 vedrørende katastroforebyggelse (*Guidelines for Disaster Risk Reduction in Danish Development and Humanitarian Assistance*).

- **Fremme af internationale love, regler og principper for katastrofeindsats.** Når naturkatastrofer indtræffer, og der er behov for hjælp, er det ofte et problem, at der ikke findes en international lovgivning til facilitering og regulering af hjælpeindsatsen. Manglen på en international lovgivning medfører ofte unødvendige, bureaukratiske flaskehalse, der forsinker forsyninger og uddeling af nødhjælp. Dette kan føre til forringet kvalitet og koordinering blandt nogle af de internationale leverandører. Dermed får katastroferamte samfund ikke altid den rette nødhjælp til rette tid. Danmark deltog aktivt i udarbejdelsen af retningslinjerne for international katastrofeindsats (*International Disaster Response Laws Guidelines*) fra 2007 og vil fortsat fremme disse retningslinjer, der beskriver, hvordan regeringer bedst kan sikre juridiske og institutionelle rammer for modtagelse af international katastrofehjælp, når der er behov for det.
- **Bedre fødevarerhjælp og fødevarerikkerhed.** Som det viste sig under den seneste fødevarerkrise, kan fødevarerhjælp redde liv og sikre eksistensgrundlag. Uddeling af fødevarerhjælp skal målrettes nøjagtigt – til de rigtige befolkningsgrupper på den rette måde – og leveres på det rigtige tidspunkt for at undgå at undergrave lokale markeder ved for eksempel at falde i høstsæsonen. Lokalt og regionalt indkøb af fødevarerhjælp reducerer ikke kun omkostninger og leveringstid men kan desuden hjælpe lo-

kale producenter og styrke afsætningsmulighederne for fødevarer, og dermed styrke modstandskraft og fødevarerikkerhed. I situationer, hvor fødevarerknapheden skyldes manglende betalingssevne, men hvor der findes tilstrækkelige forsyninger fra lokale eller regionale markeder, kan man vælge at yde støtte i form af kontanter og fødevarerkuponer. Hvilke specifikke værktøjer, der skal anvendes i de forskellige stadier af en krise, skal afgøres på grundlag af en grundig analyse af den lokale kontekst med fokus på sårbarhed. Danmark vil samarbejde med partnere som FN's fødevarerprogram (*WFP*) og relevante Civilsamfunds organisationer om forsyning af fødevarer nødhjælp og om styrkelse af eksistensgrundlag og fødevarerikkerhed.

- **Beskyttelse er også vigtig under naturkatastrofer.** Beskyttelse er ikke kun relevant i forbindelse med væbnede konflikter, men også særdeles relevant under naturkatastrofer. Naturkatastrofer resulterer ofte i, at folk fordrives, og at sociale beskyttelsessystemer bryder sammen, hvilket gør lokalbefolk-

ninger sårbare over for vold og overgreb. Beskyttelse under naturkatastrofer nyder imidlertid ikke tilstrækkelig opmærksomhed. Danmark vil sammen med sine humanitære partnere styrke bevidstheden om og koordineringen af dette område og støtte beskyttelsesindsatsen under naturkatastrofer.

- **Internationale partnerskaber for katastroforebyggelse.** Finansiering vil blive stillet til rådighed for den internationale strategi for katastroforebyggelse (*International Strategy for Disaster Reduction (ISDR)*) og dens medlemmer, det Internationale Forbund af Røde Kors Røde Halvmåne Selskaber og sammenslutninger som *Global Facility for Disaster Reduction and Rehabilitation (GFDRR)*, for at sikre, at katastroforebyggelse bliver en integreret del af nationale fattigdomsstrategier. Danmark vil arbejde aktivt på at fremme koordineringen på landeniveau og på at fremme arbejdsdelingen mellem de involverede organisationer for at styrke indsatsen omkring katastroforebyggelse.

BESKYTTELSE AF KONFLIKTRAMTE BEFOLKNINGSGRUPPER

- ✓ Danmark vil fortsat give høj prioritet til beskyttelse af civile under væbnede konflikter
- ✓ Danmark vil fremme overholdelsen af den humanitære folkeret, i særdeleshed uhindret adgang for humanitære indsatser
- ✓ Danmark vil sætte særligt fokus på at bekæmpe kønsrelateret vold
- ✓ Danmark vil arbejde for varige løsninger for fordrevne befolkningsgrupper gennem helhedsorienterede løsninger

Voldelige konflikter, der udspiller sig inden for et lands grænser, dominerer det globale konfliktbillede. I bevægelsen væk fra traditionelle væbnede konflikter og organiserede militære krigshandlinger, er civilbefolkninger i stigende grad blevet deciderede mål og ikke kun tilfældige ofre. Dette resulterer i grove overtrædelser af menneskerettighederne og den humanitære folkeret.

Væbnede konflikter fører ofte til, at civilbefolkninger bliver fanget i konfliktområder med ringe mulighed for at flygte. Nogle konflikter resulterer også i store grupper af fordrevne, der i årtier er ude af stand til at vende tilbage til deres hjem. Fordrivelsesmønstrene bliver stadig mere komplekse. Mennesker på flugt fra konflikter rejser ofte sammen med andre migranter og rammes af den samme usikkerhed og risiko for vold, udnyttelse og overgreb, herunder tortur og menneskehandel. Denne tendens forstærkes af de fordrivelser, der finder sted som følge af klimaændringer. Flere og flere fordrevne grupper slår sig ned i byområder uden

for egentlige flygtningelejre, og de kan være svære at nå frem til. Når der endelig findes en løsning på konflikten, tøver de ofte med at vende tilbage til deres oprindelige hjem i landområderne.

Den danske indsats for at beskytte civilbefolkninger bygger på globale systemer som den humanitære folkeret, menneskerettighederne, flygtningeretten og de vejledende principper for internt fordrevne. Udsatte gruppers og lokalsamfunds særlige behov, prioriteringer og egne måder at søge beskyttelse på vil være styrende for den danske humanitære indsats. Beskyttelses-tiltag skal gennemføres før, under og efter konflikt og omfatter derfor både forebyggelse, konflikthåndtering, hurtig genopbygning samt langsigtet udviklingsbistand.

Beskyttelse

Begrebet *beskyttelse* omfatter alle aktiviteter rettet mod at sikre fuld respekt for individets rettigheder i overensstemmelse med lovttekster og intentioner i de relevante lovkomplekser. *Beskyttelse* henviser med andre ord til enhver aktivitet, der søger at skabe en kultur, der fremmer respekten for mennesker, forhindrer eller lindrer de umiddelbare konsekvenser af specifikke overgrebsmønstre og genetablerer værdige livsvilkår ved hjælp af genopbygning, restituering og rehabilitering.

Strategiske prioriteter:

- **Konfliktforebyggelse og mægling for at hindre vold og ustabilitet.** Den mest effektive form for beskyttelse er at forhindre ustabile og skrøbelige situationer i at udvikle sig til konflikter. Danmark vil fortsat støtte udviklingsprogrammer som det danske Afrikaprogram for Fred (*Africa Programme for Peace*) såvel som strategiske indsatser gennem FN eller andre specialiserede aktører, der arbejder for at mindske spændinger, styrke dialog og mægling samt fremme en harmonisk udvikling ved at bygge på eksisterende fredslommer.
- **Globalt fortalervirksomhed for humanitær adgang.** Fysiske adgang for nødhjælpen er en forudsætning, hvis upartiske humanitære organisationer skal kunne yde beskyttelse og livsnødvendig nødhjælp. Danmark vil styrke brugen af humanitært diplomati som et aktivt redskab for humanitær adgang til udsatte grupper. Hvis nødhjælpen nægtes adgang, vil Danmark reagere og arbejde for en fælles international indsats gennem EU og andre relevante fora. Danmark vil ligeledes prioritere humanitære hjælpearbejderes beskyttelse og sikkerhed, især for nationale nødhjælpsarbejdere.
- **Leve op til Forpligtelsen til at Beskytte.** Danmark deltager aktivt i den igangværende indsats for i praksis at få gennemført Forpligtelsen til at Beskytte (*The Responsibility to Protect – R2P*) og vedgår at udviklingslandene og regionale organisationer som Den Afrikanske Union spiller en afgørende rolle. Danmark støtter FN's generalsekretærs strategi, der bygger på tre søjler til fremme af R2P: Erkende, at beskyttelse først og fremmest er den enkelte stats ansvar; forpligte sig til at hjælpe stater med at leve op til dette ansvar gennem kapacitetsopbygning; støtte med hurtig, målrettet og fredelig indsats, når en stat ikke yder sine borgere den nødvendige beskyttelse. Danmark vil støtte FN's forebyggelsesindsats ved at gennemføre de to første søjler, for på den måde at understrege ikke kun forpligtelsen til at beskytte men i endnu højere grad forpligtelsen til at forebygge.

Forpligtelse til at beskytte – R2P

Forpligtelsen til at beskytte vedrører staters retslige forpligtelse til at beskytte civilbefolkninger mod folkemord, krigsforbrydelser, etnisk udrensning samt overgreb på menneskeheden og tilskyndelser dertil. Hvis nationalstaten er ude af stand til eller ikke er villig til beskytte sine borgere, tilfalder dette ansvar det internationale samfund.

- **Opbygge kapacitet til at beskytte.** Beskyttelsesdagsordenen udvikler sig hele tiden og bliver mere og mere central. Samtidig er indsatsen på begynderstadiet hos mange af de organisationer, der arbejder med beskyttelse. Danmark vil derfor støtte opbygning og udvikling af kapacitet og kompetencer til beskyttelse. Danmark anerkender desuden, at lokale civilsamfunds organisationer ofte er bedre i stand til at agere, når adgangen for humanitære hjælpearbejdere er begrænset, og at de har bedre mulighed for at nå frem til udsatte befolkningsgrupper i svært tilgængelige områder.
- **Styrke beskyttelsen mod kønsrelateret vold.** Danmark vil yde en øget indsats i forhold til forebyggelse af kønsrelateret vold i konflikt- og krisesituationer. Kvinder og piger er særligt udsatte, men drenge og mænd er også genstand for seksuelle overgreb. Beskyttelse mod vold og overgreb skal indgå i alt beskyttelsesarbejde og alle humanitære indsatser. Danmark vil samarbejde med en lang række partnere f.eks. FN's befolkningsfond (*UNFPA*), Læger uden Grænser (*MSF*) og den Internationale Røde Kors Komité (*ICRC*) om at integrere beskyttelse mod kønsrelateret vold i alle humanitære indsatser. Ydermere vil Danmark aktivt støtte implemente-

ringen af Sikkerhedsrådets resolution 1325 om kvinder, fred og udvikling.

- **Styrke beskyttelsen af børn.** Det er en prioritet for Danmark at skabe sikre steder for børn og unge, at styrke dem og mindske deres sårbarhed gennem omfattende børnebeskyttelsesprogrammer. Det er især vigtigt at skaffe adgang til skole og uddannelse for børn i konfliktramte områder, så hele generationer af børn ikke tabes. Denne type indsats kan være en nøgle metode til at mindske børns sårbarhed og medvirke til at forhindre at børn rekrutteres som børnesoldater eller bliver udsat for vold og seksuel udnyttelse. Aktiviteter på områder som psykosocial omsorg og genforening af familier vil blive støttet. Vigtige partnere i indsatsen for at beskytte børn er FN's børnefond (*UNICEF*), Red Barnet, Den Internationale Røde Kors Komité (*ICRC*) og Det Internationale Forbund af Røde Kors og Røde Halvmåne Selskaber (*IFRC*).

Udsatte børn

Børn fanget i konflikter og kriser er særligt udsatte for vold, udnyttelse og overgreb ikke mindst på grund af deres afhængighed og begrænsede magt og evne til at beskytte sig selv.

Fordrivelse og adskillelse fra deres familier gør børn endnu mere sårbare. Konsekvenserne kan være katastrofale: Børn bliver bortført, gjort forældreløse, tvangsrekrutteret som børnesoldater, udsat for seksuelle overgreb, og for menneskehandel og slaveri. Danmark støtter implementeringen af Sikkerhedsrådets resolution 1612 og FN's Sikkerhedsråds arbejdsgruppe vedrørende børn i væbnede konflikter.

- **Imødegå de komplekse udfordringer i forhold til fordrivelse og tvungen migration.** Humanitære aktører skal løbende tilpasse sig aktuelle og fremtidige fordrivelsesmønstre. Folkevandringer, menneskehandel og klimaskabt migrering udgør nye udfordringer i forhold til de eksisterende lovmæssige rammer og de traditionelle beskyttelsesaktiviteter. FN's Flygtningehøjkommissariat (*UNHCR*) er fortsat en nøglepartner i Danmarks beskyttelsesarbejde, men andre organisationer som UNRWA og ICRC samt danske civilsamfunds organisationer med kapacitet på beskyttelsesområdet er også vigtige partnere.
- **Bedre beskyttelse af flygtninge og internt fordrevne.** Danmark vil sammen med partnere styrke eksisterende systemer for beskyttelsesindsatsen og støtte nyskabende måder til at nå ud til internt fordrevne og flygtninge med henblik på at finde holdbare løsninger. Danmark vil fortsætte sin aktive støtte til Flygtningekonventionen af 1951 og dens 1967-protokol. De eksisterende konventioner tager imidlertid ikke stilling til beskyttelse af de internt fordrevne. Antallet af internt fordrevne er alarmerende højt og deres behov for beskyttelse – som endnu ikke håndteres fuldtud af det internationale samfund – udgør en enorm udfordring for den humanitære indsats. Sammen med ligesindede donorer, FN og civilsamfundsorganisationer vil Danmark arbejde for øget støtte til internt for-

drevne og samtidig gå i dialog med regeringer, som har det primære ansvar for at beskytte deres egne borgere.

- **Holdbare løsninger er endemålet.** Det ultimative mål for beskyttelsesindsatser er at finde holdbare løsninger til flygtninge og internt fordrevne. Dette mål er først opfyldt, når en flygtning eller en internt fordreven igen ydes fuld beskyttelse af staten og har de samme basale rettigheder og muligheder

som andre borgere i landet. Uanset om dette er opnået ved, at de fordrevne vender tilbage til hjemegnen eller bliver lokalt integreret, så er det allervigtigste at arbejde for etablering af et bæredygtigt eksistensgrundlag for disse grupper. Danmark vil støtte dette arbejde ved at fokusere på aktiviteter, der fremmer økonomisk uafhængighed og lokalt ejerskab, både blandt tilbagevendte flygtninge og de modtagende lokalsamfund. Endvidere vil Danmark bidrage til sikre, at målet om bæredygtigt eksistensgrundlag for tilbagevendte og nyintegrede bliver indarbejdet i lokale og nationale udviklingsplaner. Nærområdeinitiativet har været et særdeles nyttigt redskab i

denne indsats. Væsentlige partnere er bl.a. UNHCR, Dansk Flygtningehjælp, Folkekirkens Nødhjælp og den Internationale Organisation for Migration (IOM).

- **Støtte til minerydning.** Forekomsten af miner, ueksploderet ammunition, klyngeammunition og ulovlige håndvåben er ofte en betydelig hindring for at genoptage sociale og økonomiske aktiviteter og for udvikling efter en konflikt. Derfor er minerydning, herunder oplysning om mineriesikoen, et vigtigt element i humanitære indsatser som et middel til at beskytte udsatte civile både under og efter væbnede konflikter. Minerydningen er på mange måder en forudsætning for andre hu-

manitære og udviklingsmæssige indsatser, og den er helt nødvendig for at opbygge tillid og fremme fred og stabilitet. Danmark vil i overensstemmelse med Minerydningsstrategien, der blev vedtaget i 2006, være fortalende for, at de, der har ansvaret for, at ueksploderet ammunition er blevet efterladt, også er ansvarlige for at fjerne den. Danmark vil arbejde for, at minerydningsindsatsen – hvor den er nødvendig – er en integreret del af genopbygningsarbejdet efter konflikter.

- **Internationale retningslinjer for humanitær-militær koordinering.** I overensstemmelse med de internationale retningslinjer (specielt Oslo- og MCDA-retningslinjerne) ser Danmark anvendelsen af militære ressourcer i humanitære

aktioner som den sidste udvej, når ingen tilsvarende civile ressourcer er til rådighed. Danmark anerkender desuden militærets vigtige rolle med hensyn til at skabe sikkerhed og beskyttelse for civile. Det stigende antal og øgede omfang af humanitære nødsituationer – naturkatastrofer såvel som konflikter – har medført stadig flere tilfælde, hvor militæret og civile hjælpeorganisationer opererer i de samme områder. I disse situationer vil Danmark fremme dialogen og samspillet mellem humanitære aktører og militæret for at beskytte og sikre overholdelsen af de humanitære principper og for at sikre den nødvendige adskillelse mellem humanitære og militære aktiviteter.

Nærområdeinitiativet

Denmark har udarbejdet Nærområdeinitiativet (*Regions of Origin Initiative – ROI*) med henblik på at imødegå de fordrivelsesrelaterede udfordringer i forbindelse med langvarige konflikter, hvor den internationale bistandsindsats befinder sig i en gråzone mellem humanitær bistand og udviklingsbistand. Initiativet bygger på UNHCRs program for holdbare løsninger (*Framework for Durable Solutions*). Det fokuserer på specifikke lokale behov hos fordrevne civile, hos værtssamfundene og i de områder eller lokalsamfund, som de vil vende permanent tilbage til eller etablere sig i. Aktiviteterne under Nærområdeinitiativet fokuserer på beskyttelse og eksistensgrundlag med særlig vægt på at udvikle holdbare løsninger.

Initiativet inddrager regionale dimensioner af fordrivelsessituationer og understreger vigtigheden af, at målgrupperne, inklusive værtssamfundene og relevante partnere deltager i planlægning og gennemførelse af indsatsen. Målet med initiativet er at bygge bro mellem den humanitære bistand og udviklingsbistanden. Initiativet sigter desuden specifikt på at sammenkæde aktiviteterne med den nationale/internationale humanitære indsats og genopbygningsindsatsen i erkendelse af, at Nærområdeinitiativet kun er én af de mange elementer i bestræbelserne på at opnå holdbare løsninger og genopbygning. Initiativet prioriterer områder, hvor sårbarheden er høj, områder, hvor ressourcerne til at absorbere internt fordrevne og flygtninge er lav, områder og lande, der lige er kommet ud af en konflikt, samt områder, der er påvirket af blandede migrations-strømme.

EN KOORDINERET, PRINCIPFAST OG VELINFORMERET HUMANITÆR INDSATS

- ✓ Danmark vil aktivt støtte FN's centrale og overordnede koordinerende rolle med hensyn til at skabe en sammenhængende international indsats over for humanitære kriser.
- ✓ Danmark vil arbejde for fuldstændig overholdelse af principperne for god humanitær donoradfærd.
- ✓ Danmark vil udvide og styrke sin humanitære indsats og fokusere den på et begrænset antal langvarige kriser.

Der er mange forandringer undervejs omfattende den internationale humanitære indsats. De tre hovedelementer i den humanitære reform er mere forudsigelig humanitær finansiering, styrkelse af indsatskapaciteten og bedre støtte til koordineringen af indsatsen i marken. Det er et ambitiøst forsøg fra det internationale humanitære samfunds side på at nå ud til flere nødlidende med beskyttelse og nødhjælp, der samtidig i højere grad er behovsbaseret og mere effektiv og hurtig.

Danmark er en aktiv deltager i initiativet for god humanitær donoradfærd, der blev skabt i 2003 med det formål at opnå effektiv og principfast humanitær bistand. OECD/DAC har godkendt Initiativet for god humanitær donoradfærd som et harmoniseringsinitiativ på linje med Paris-deklarationen. Det udgør en platform for donorer, hvor der kan diskuteres god adfærd i forhold til humanitær finansiering og andre fælles anliggender. Ved at definere principper og standarder giver initi-

ativet en retningsgivende ramme for statslig humanitær bistand og en mekanisme til fremme af større ansvarlighed hos donorer.

Danmarks engagement i dette initiativ afspejler vores tro på, at en kollektiv, koordineret indsats vil forbedre den humanitære indsats i verden gennem strategiske diskussioner og harmonisering.

Strategiske prioriteter:

- **Globale indsatser skal forbedre krisehåndtering og humanitær bistand.** Danmark vil styrke sin stemme i forhold til den humanitære reformproces og være en aktiv og kritisk partner for FN's organisationer med henblik på at forbedre deres effektivitet og kapacitet. Danmark vil fokusere på at styrke finansieringsmekanismerne på alle niveauer, forbedre planlægningen på landeniveau, sikre koordinering og lederskab i forhold til beskyttelse og hurtig genopbygning, og Danmark vil fokusere på at styrke det humanitære systems evne til at afhjælpe sårbarhed og anvende tilgange, hvor der tages hensyn til kønsaspektet.
- **Koordinering, sammenhæng og komplementaritet i EU.** Den Europæiske Konsensus om Humanitær Bistand udstikker en fælles vision, der skal styre EU's indsats både i medlemslandene og på overordnet EU-plan. Danmark vil styrke EU koordineringen og fremme god praksis. Der skal især fokuseres på sammenhæng i strategierne i en given krise og samarbejdet på katastrofestedet. Danmark agter at deltage aktivt i Rådets arbejdsgruppe om humanitær bistand og fødevarehjælp (COHAFA) og vil styrke dialogen med EU-medlemslandene og EU Kommissionens Kontor for Humanitær Bistand (ECHO).
- **Multi-partnerskaber.** For at forbedre det globale samarbejde om forebyggelse, respons og hurtig genopbygning vil Danmark aktivt arbejde for stærkere strategiske og operative partnerskaber mellem FN og Bretton Woods-institutionerne, Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevægelsen, EU og andre regionale instanser samt ikke mindst civilsamfundsorganisationer.
- **National koordinering og planlægning.** Danmark vil fremover planlægge og koordinere den humanitære indsats med et nyt og styrket mandat gennem regelmæssige møder i den Humanitære Kontaktgruppe (HCG), hvor alle danske offentlige og private organisationer inden for humanitær bistand er medlemmer. HCG vil rådgive om gennemførelsen af denne Strategi for Danmarks humanitære indsats.
- **Forudsigelige bevillinger.** Partnere vil være i stand til at reagere mere effektivt, hvis deres bevillinger er forudsigelige, og de administrative procedurer ikke er for tunge. Danmark vil sikre en større grad af forudsigelighed ved i god tid at yde kernebidrag og andre bevillinger med begrænset eller slet ingen øremærkning. Bidrag vil efter aftale blive udbetalt til tiden, og flerårig planlægning vil blive introduceret, hvor det er muligt.
- **Hurtige og fleksible bidrag til nye og igangværende kriser.** Hurtig indsats kræver, at donorer stiller økonomiske midler til rådighed for de operative partnere, selv før en katastrofe rammer. Danmark ønsker at gøre mere brug af nødhjælpsfonde administreret af FN, IFRC og af danske nødhjælpsorganisationer. Ambitionen er at forblive blandt de største donorer for FN's Humanitære Fond (CERF) og at blive en af de største donorer for Røde Kors' internationale

katastrofefond (DREF). Ydermere vil Danmark sætte en del af rådighedsbeløbet til humanitær nødhjælp i beredskab hos effektive danske nødhjælpsorganisationer.

- **Situationsspecifik information om behov og operationel kvalitet.** Humanitære bevillinger skal tildeles efter behov og på basis af kontekstanalyser og behovsvurderinger. Danmark vil sammen med samarbejdspartnere styrke kvaliteten, sammenhængen og den brede anvendelighed af organisationernes behovsvurderinger, blandt andet gennem fælles metoder, som også omfatter køns- og sårbarhedsdimensioner. Danmark ønsker at styrke viden om sårbarhed og faktiske behov

og øge vores evne til at fastlægge den mest optimale og effektive hjælpeaktion.

- **Mere selektivt og dybere engagement i langvarige kriser.** En stor del af den danske humanitære hjælp vil fortsat blive tildelt langsigtede humanitære indsatser komplekse nødsituationer. Danmark vil hvert år opdatere listen over de kriser, der skal prioriteres. Denne liste vil normalt ikke overstige 10 krisesituationer – af disse omkring 2/3 i Afrika. Under langvarige kriser, hvor Danmarks engagement går ud over den humanitære bistand, vil den konkrete indsats være baseret på omfattende strategier udviklet af relevante aktører.

STYRKEDE PARTNERSKABER

- ✓ Danmark vil indgå rammeaftaler med udvalgte humanitære partnere.
- ✓ Danmark vil arbejde for øget ansvars- og ressourcodeling blandt humanitære donorer.
- ✓ Danmark vil styrke tilstedeværelsen i udvalgte områder for at styrke den lokale humanitære indsats.

Danmark kan kun nå sine humanitære mål ved at arbejde tæt sammen med og igennem en bred vifte af forskellige partnere. Nogle partnere vil bistå med at gennemføre Danmarks humanitære bistand i marken, mens andre vil bidrage til koordinering, levere teknisk input eller støtte fortalervirksomhed.

I forlængelse af opbakningen til den humanitære folkeret tager Danmark medansvar for, at humanitære partnerses neutralitet og uafhængighed ikke kompromitteres. Deres arbejdsmetoder og fortolkning af de humanitære principper skal fuldt ud respekteres.

Danmark søger at opbygge gensidigt givende partnerskaber med en række partnere. Med henblik på at forstærke dialogen og støtten vil Danmark begrænse det samlede antal partnerskaber. Partnere udvælges først og fremmest ud fra deres overholdelse af humanitære standarder og adfærdskodekser, deres evne til at nå og involvere sårbare grupper i alle faser af hjælpeindsatsen, kvaliteten af deres tidligere arbejde samt deres omkostningseffektivitet.

Strategiske prioriteter:

- **Strategiske partnerskaber med udvalgte organisationer.** Samarbejdet med udvalgte operative partnere bliver formaliseret under partnerrammeaftaler (*PFA*). Formålet med disse aftaler er at sikre de udførende partnere større forudsigelighed med hensyn til bevillinger og større operativ fleksibilitet til gengæld for bedre planlægning og klare resultat-mål i forhold til prioriteterne i denne Strategi for Danmarks humanitære indsats. Aftalerne vil være underlagt løbende dialog og årlige reviews. Der vil blive indgået et antal partnerrammeaftaler allerede i løbet af strategiens første år. Strategiske partnere vil blive udvalgt efter klare og på forhånd offentliggjorte kriterier. Organisationer under overvejelse omfatter FN organisationer, internationale organisationer samt erfarne og effektive civilsamfundsorganisationer.
- **Længerevarende partnerskaber med FN's humanitære partnere.** FN-organisationer har en central placering i dansk humanitær bistand på grund af deres globale indsatskapacitet, tekniske ekspertise, normative rolle og deres privilegerede status under international ret. FN's kontor for nødhjælpskoordinering (OCHA) spiller en stadig vigtigere rolle med hensyn til koordineringen af nødhjælpsindsatser. I lyset af denne rolle og OCHA's mange nye opgaver vil Danmark øge kernebidraget til OCHA og presse på for, at yderligere ressourcer gøres tilgængelige fra andre kilder, herunder et større bidrag fra FN's generelle budget.
- **Samarbejde med civilsamfundsorganisationer.** Humanitære ikke-statslige organisationer leverer langt den største del af nødhjælpen verden over og udgør en væsentlig andel af den danske humanitære indsats. Erfarne civilsamfundsorga-

nisationer har en solid teknisk ekspertise, detaljeret kendskab til konkrete lokale områder og kapacitet til at levere den rette hjælp til de mest udsatte befolkningsgrupper. Danmark vil samarbejde med en række humanitære civilsamfundsorganisationer og udvikle strategiske partnerrammeaftaler med nogle af dem. Rammebevillinger til akutte katastrofer vil blive tildelt til nogle få, udvalgte nødhjælpsorganisationer.

- **Røde Kors-bevægelsens unikke rolle.** Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaberne spiller en vigtig rolle i den humanitære indsats. Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC) er den vigtigste enkeltorganisation til sikring af, at det internationale humanitære system bygger på den humanitære folkeret. Det Internationale Forbund af Røde Kors og Røde Halvmåne Selskaber (IFRC) spiller også en særlig rolle i katastrofeberedskab, varsling, nødhjælp og katastrofeforebyggelse. Danmark vil styrke trepartssamarbejdet mellem det danske udenrigsministerium, Dansk Røde Kors og ICRC/IFRC.
- **Styrkede relationer til donorphæner.** Danmark vil udforske nye veje og tage lederskab i udviklingen af en bedre arbejdsdeling og et bedre samarbejde med bilaterale donorer. Danmark ønsker at arbejde strategisk med andre donorer gennem tematisk eller geografisk bestemt arbejdsdeling, fælles eller koordinerede programmer og organisationsstrategier, fælles opfølgning på partnere og fælles evalueringer. Danmark vil desuden arbejde gennem de donorgrupper, der eksisterer i forhold til nøgleorganisationer. Netværket for Sårbare Stater (INCAF) under OECD's Udviklingskomité (DAC), er særligt relevant for Danmarks humanitære indsats. Resultaterne af DACs Peer Reviews af blandt andet humanitære indsatser er ligeledes meget relevante. GHD-

donorgruppen er et andet vigtigt forum til styrkelse af donorernes indsats i forhold til GHD-principperne. Danmark vil fortsætte de tætte relationer til internationale donorkolleger i koordineringen og opfyldelsen af de globale behov for humanitær finansiering.

- **Inddragelse af berørte lande, lokalsamfund og modtagergrupper.** I enhver krise har den pågældende stats regering det overordnede ansvar for sine borgeres sikkerhed. Det betyder, at det internationale samfund skal søge at tilpasse sit arbejde til nationale og lokale myndigheder, overalt hvor dette kan ske i overensstemmelse med den overordnede målsætning om at hjælpe og beskytte mennesker i nød. Det betyder desuden samarbejde med partnere og civile samfund om at styrke kapaciteten hos nationale og lokale myndigheder og institutioner til at imødegå sårbarhed og humanitære behov. Danske repræsentationers aktive engagement i de berørte lande er helt cen-

Det Internationale Humanitære Beredskab (IHB)

Det danske udenrigsministerium etablerede i 1995 en ressourcebase, som p.t. består af omkring 350 eksperter med en række forskellige kompetencer inden for retsstatsprincippet, menneskerettighederne, udstationeringsstøtte, vand og sanitet, logistik, ledelse osv., for at kunne varetage forskellige typer opgaver fra monitorering til overordnet ledelse. De eksperter, der står på beredskabslisten, udvælges på baggrund af deres professionelle og personlige kvalifikationer. Eksperternes kompetencer skal opdateres regelmæssigt gennem kurser og øvelser i Danmark og i udlandet i samarbejde med internationale aktører som EU, FN, Røde Kors og civilsamfundsorganisationer. I tillæg hertil er der beredskabslistor hos de danske nødhjælpsorganisationer Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp og Læger uden Grænser. Dansk politi og Beredskabsstyrelsen har også en beredskabsliste. Udenrigsministeriet finansierer beredskabet fra de tre danske nødhjælpsorganisationer, og tilsammen kan der mønstres over 600 danskere med forskellige typer ekspertise. De kan udsendes med kort varsel for at yde hjælp i forbindelse med humanitære indsatser og genopbygningsarbejde. Udsendelserne kan variere fra et par uger og helt op til et år.

tral for dette mål. Der sigtes mod at tilknytte op til fem humanitære eksperter til udvalgte repræsentationer eller lokale kontorer for at styrke Danmarks evne til at engagere sig lokalt. Danmark vil desuden se på om nødhjælpsorganisationerne inddrager modtagerne aktivt i de humanitære programmer som et af kriterierne, når der skal vælges partnerorganisationer.

- **Beredskabsstyrelsen.** Beredskabsstyrelsen yder beskyttelse af civile på vegne af den danske stat. Styrelsens internationale ekspertise i hurtige nødhjælpsindsatser gør brug af styrelsens nationale ressourcer ved at udsende mandskab og udstyr til nødhjælpsoperationer uden for Danmarks grænser. Beredskabsstyrelsen var en af grundlæggerne af det Internationale Humanitære Partnerskab (*International Humanitarian Partnership, IHP*), et samarbejde mellem syv europæiske lande om levering af logistisk støtte til FN's humanitære indsatser gen-

nem standardudstyrmoduler og ekspertise. Beredskabsstyrelsen og det danske udenrigsministerium vil fortsat arbejde i parløb i forbindelse med den danske stats kriseindsatser.

- **Det Internationale Humanitære Beredskab (IHB).** De senere års kriser på Balkan, i Asien, i Afrika og andre steder har vist, at det internationale samfund har brug for at styrke kapaciteten til hurtigere og mere effektivt at kunne gribe ind ved humanitære kriser og voldelige konflikter. Civilbefolkningen spiller en stadig vigtigere rolle i hjælpeindsatsen og en altafgørende rolle i komplekse katastrofer, konfliktforebyggelse og fredsskabende indsatser. Danmark vil på anmodning og med kort varsel kunne levere eksperter inden for mange forskellige områder til verdens brændpunkter. Danske nødhjælpsarbejdere, der udsendes til humanitære operationer, rekrutteres fra flere forskellige beredskabslistor.

FOKUS PÅ RESULTATER, INNOVATION OG KOMMUNIKATION

- ✓ Danmark vil fokusere på resultaterne af de humanitære indsatser og styrke ansvarligheden over for modtagerne.
- ✓ Danmark vil fremme nytænkning og gode eksempler i sin humanitære indsats.
- ✓ Danmark vil regelmæssigt formidle hvilken bistand, der ydes, og hvilke resultater, der opnås.

Danmark vil fokusere på virkningen af den humanitære indsats og på at sikre ansvarlighed over for interessenterne. Her tænkes især på de grupper, der direkte påvirkes af den humanitære indsats, men også på parlamentariske og offentlige interessenter i Danmark samt andre nationale og internationale partnere. Ydermere skal gode eksempler prioriteres i hjælpeindsatsen, inden for områder som omkostningseffektivitet, lokale partnerskaber, delta-gerorienterede metoder, ansvarlighed og ikke mindst kvaliteten af implementeringen og den økonomiske styring.

Strategiske prioriteter:

- **Større vægt på resultater.** Afrapporteringen skal fokusere på, i hvor høj grad den danske humanitære indsats opfylder behovene hos de ramte befolkningsgrupper. Det indebærer et skift fra outputrapportering til rapportering af resultater og følgevirkninger. Ydermere

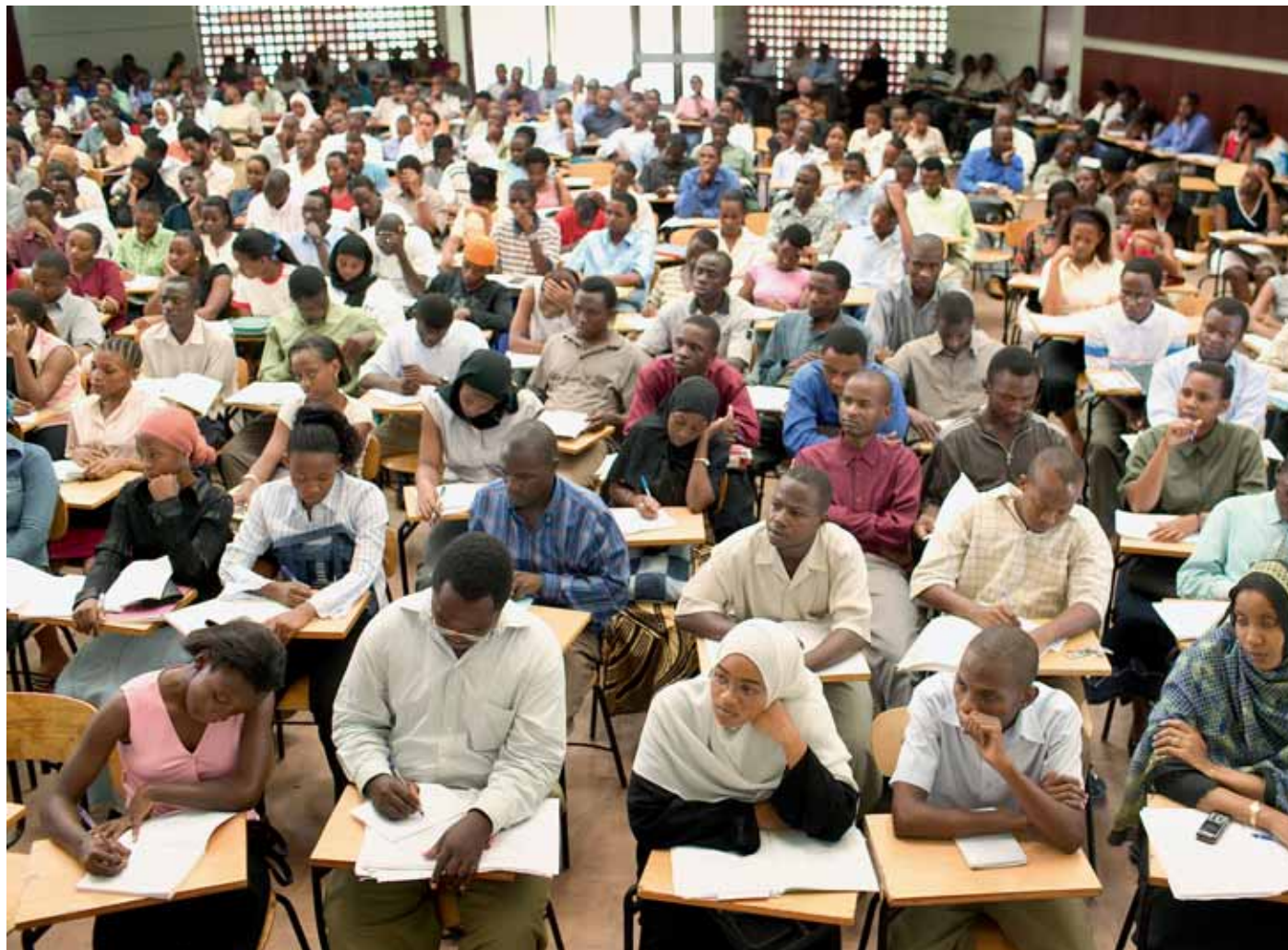

skal der i afrapporteringen tages hensyn til den byrde, den kan være for partnere og modtagere. Afrapporteringen skal derfor være så fokuseret som muligt, men dog stadig leve op til de krav, der stilles til donorer og organisationer. Danmark vil i samarbejde med andre donorer arbejde på en fortsat harmonisering af kravene til afrapportering.

- **Udvikle nye monitoreringssystemer.** Danmark vil støtte organisationer i udviklingen af monitorerings- og afrapporteringssystemer, som så vidt muligt er deltagerorienterede og involverende. Dette sker for at styrke ansvarligheden over for modtagerne. På samme måde vil Danmark sammen med

samarbejdspartnerne udforske yderligere metoder, der kan styrke ansvarligheden, og arbejde for certificering under Initiativet for Humanitær Ansvarlighed (HAP).

- **Prioritere læring og nytænkning.** Danmark vil indgå partnerskaber med forskningsinstitutioner, der kan bidrage til at promovere læring og nytænkning i den humanitære sektor som helhed for at styrke effektiviteten og virkningerne af humanitære indsatser. Der vil være tale om længerevarende partnerskaber med fælles strategisk planlægning. Valget af partnere vil tage udgangspunkt i de strategiske prioriteringer præsenteret i denne strategi.
- **Iværksætte og støtte relevante evalueringer og fælles tematiske undersøgelser.** Danmark vil sammen med samarbejdspartnerne og andre organisere fælles evalueringer og undersøgelser som basis for bevillingsbeslutninger og generel forbedring af kvaliteten og virkningerne af den humanitære indsats. Dette vil blive understøttet af opfølgingsbesøg fra Udenrigsministeriet med deltagelse af relevante medarbejdere fra ambassader og repræsentationer.
- **Styrke offentlighedsdiplomati i forhold til humanitære indsatser.** På linje med indsatsen for styrket ansvarlighed og for at styrke den folkelige støtte til humanitært arbejde vil Danmark regelmæssigt formidle hvilken bistand, vi har ydet, og hvilke resultater, der er opnået. Formålet med denne formidling er at vise offentligheden, hvad den danske humanitære indsats har betydet i katastroferamte samfund.

STRATEGIENS GENNEMFØRELSE

Tidsplan

Strategien vil blive implementeret i perioden fra januar 2010 til december 2015. Visse strategiske prioriteter vil først kunne tages op, når værktøjer, vejledninger, partnerskaber og ressourcer er udviklet og på plads. Implementeringens opstart vil derfor løbe over en vis periode. En handlingsplan og nogle indledende værktøjer vil blive udviklet i perioden fra den officielle lancering af strategien i løbet af 2009 til udgangen af året.

Handlingsplan

Handlingsplanen vil angive, hvornår og med hvilke midler de strategiske prioriteter skal gribes an. Nogle strategiske prioriteringer vil der løbende blive arbejdet på gennem hele strategiens levetid, andre bliver genstand for mindre, tidsbegrænsede indgreb. Handlingsplanen vil for hver strategisk prioritet indeholde følgende:

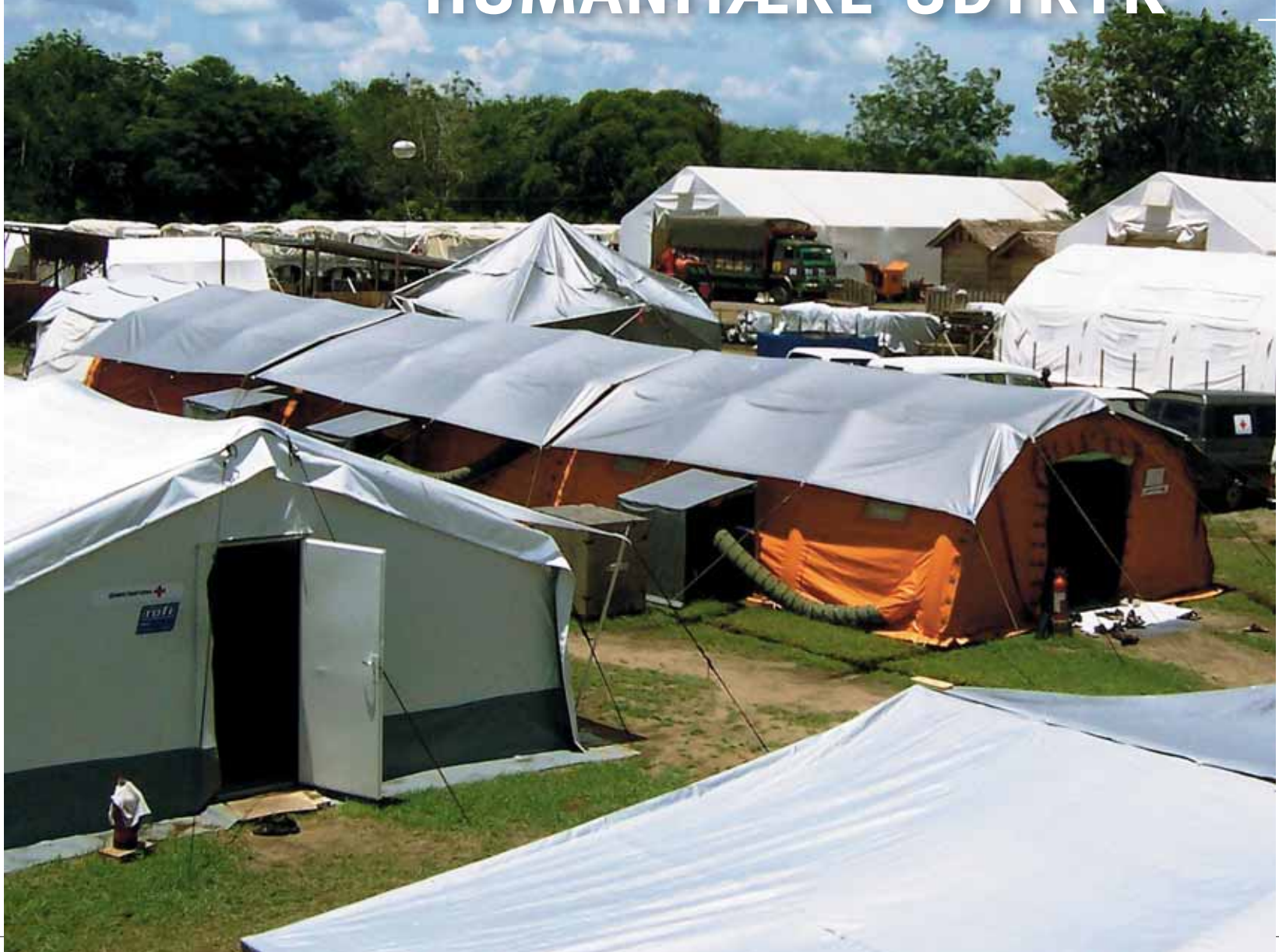
Strategisk prioritet	Indsats	Udgangs-situation	Succes-kriterier	Ressourcer	Tidsplan	Resultat
----------------------	---------	-------------------	------------------	------------	----------	----------

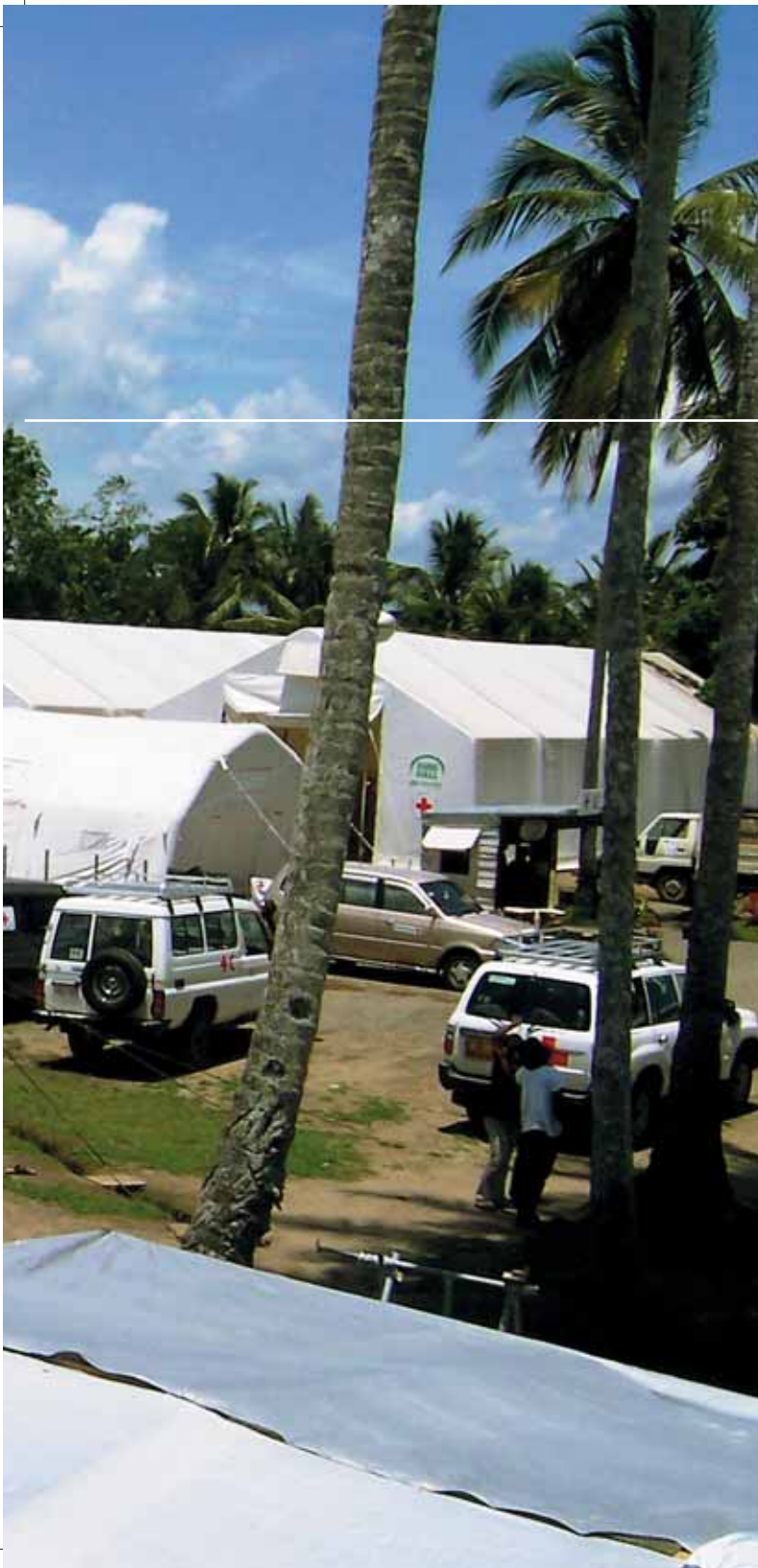
Når handlingsplanen er færdigudviklet vil den blive forelagt den Humanitære Kontaktgruppe. Handlingsplanen vil ydermere blive opdateret årligt og forelagt Kontaktgruppen.

Gennemgang og evaluering

Der gennemføres et uvildigt midtvejs-review af strategiens implementering i 2012 og en endelig evaluering i 2015. Resultatet af reviewet og evalueringen forelægges ligeledes den Humanitære Kontaktgruppe.

LISTE OVER HUMANITÆRE UDTRYK¹

Fordrivelse: Menneskers tvungne eller ufrivillige opbrud fra deres hjem som følge af væbnet konflikt, massive menneskerettighedsovergreb eller andre traumatiske begivenheder eller trusler. Mennesker, der forbliver inden for grænserne af deres eget land, kaldes internt fordrevne. Mennesker, der er tvunget til at flygte over grænsen fra det land, de stammer fra eller er bosiddende i på grund af velbegrundet frygt for retsforfølgelse som defineret i Flygtningekonventionen af 1951, eller er tvunget til at flygte fra en konflikt i henhold til Regeringspartnerne til OAU-Konventionen af 1969 eller Cartagena-Deklarationen om Flygtninge af 1984, kaldes flygtninge.

Fortalervirksomhed (advocacy): Bestræbelser på at fremme respekten, i forbindelse med humanitær bistand, for humanitære principper og den humanitære folkeret med henblik på at påvirke relevante politiske beslutningstagere, enten anerkendte regeringer, oprørsgrupper eller andre ikke-statslige aktører.

God Humanitær Donoradfærd (GHD): GHD-initiativet blev skabt af bilaterale donorer på et møde i Stockholm i 2003 ud fra ideen om at nå frem til en effektiv og principfast humanitær bistand. Initiativet giver et forum for donorer til at dele gode erfaringer fra nødhjælpsindsatser og andre emner af fælles interesse. Ved at definere principper og standarder giver det både en ramme for statslig humanitær bistand og en mekanisme, der kan styrke ansvarligheden hos donorerne.

Humanitær adgang: I situationer uden beskyttelse fra nationale myndigheder eller ikke-statslige aktører har sårbare befolkningsgrupper ret til at modtage international beskyttelse og

hjælp fra en upartisk humanitær instans. Denne type indsatser kræver godkendelse fra regeringen eller andre involverede parter og berettiger ikke en indgriben i tilfælde af afslag.

Humanitær Folkeret (IHL): En samling regler, der af humanitære årsager, søger at begrænse følgevirkningerne af væbnet konflikt. Den beskytter personer, som ikke eller ikke mere deltager i fjendtlighederne, og begrænser krigshandlingernes redskaber og metoder ved at forbyde våben, der ikke skelner mellem kombattanter og civile eller våben og krigshandlinger, der medfører unødvendig skade, lidelse og/eller ødelæggelser. Reglerne skal overholdes ikke kun af regeringer og deres væbnede styrker, men også af bevæbnede modstandsgrupper og andre parter i en konflikt. De fire Geneve-konventioner af 1949 udgør sammen med deres to yderligere protokoller af 1977 de primære instrumenter for Den Humanitære Folkeret.

Humanitære indsatser: Hjælp, beskyttelse og fortalervirksomhed leveret på upartisk grundlag til opfyldelse af menneskelige behov, der resulterer fra komplekse politiske katastrofer og naturkatastrofer.

Hurtig genopbygning: Genopbygning, som starter tidligt i en humanitær sammenhæng. Det er en mangesidet proces styret af udviklingsprincipper, som bygger på humanitære programmer og udnytter muligheder for en bæredygtig udvikling. Målet med hurtig genopbygning er så vidt muligt at skabe selvøsende, nationalt styrede og modstandsdygtige processer til genopbygning efter kriser. Hurtig genopbygning omfatter genetablering af eksistensgrundlag, husly, regeringsførelse, miljø og sociale aspekter, herunder reintegration af fordrevne grupper.

Inter-Agency Standing Committee (IASC): En komité startet i juni 1992 i forlængelse af FN's Generalforsamlings Resolution 46/182 for at opfylde rollen som den primære mekanisme til koordinering af humanitære indsatser mellem de involverede organisationer i forhold til komplekse og omfattende katastrofer. Komitéen ledes af FN's nødhjælpskoordinator og har deltagelse af alle FN's operative humanitære organisationer med en stående invitation til Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC), Forbundet af Røde Kors og Røde Halvmåne Selskaber (IFRC), FN's Internationale Organisation for Migration (IOM), FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR), Generalsekretærens Repræsentant for Internt Fordrevne, Verdensbanken samt de tre NGO-konsortier (ICVA, InterAction og SCHR).

International flygtningeret: Samlingen af international sædvaneret og internationale instrumenter som sætter standarderne for beskyttelse af flygtninge. Hovedhjørnestenen i international flygtningeret er 1951-konventionen og dens protokol fra 1967 vedrørende flygtninges status.

Internt fordrevne (IDPs): Personer eller grupper, som er blevet tvunget eller nødsaget til at forlade deres hjem eller sædvanlige opholdssted, især som resultat af eller for at undslippe virkningerne af væbnede konflikter, udbredt vold, brud på menneskerettighederne eller natur- eller menneskeskabte katastrofer, og som ikke har krydset en internationalt anerkendt landegrænse.

Katastrofeforebyggelse: Indsatser til at begrænse risikoen for eventuelle katastrofers indtræffelse og de ødelæggende virkninger af heraf gennem systematiske tiltag til at analysere og håndtere årsagerne til katastrofer, herunder at undgå faremomenter,

begrænse social og økonomisk sårbarhed samt styrke beredskabet til at imødegå katastrofer. De instrumenter og redskaber som bruges i katastroforebyggelse er i de mange tilfælde de samme, som bruges i klimatilpasning.

Kompleks katastrofe: En mangesidet humanitær krise i et land, en region eller et samfund, hvor der er tale om helt eller betydeligt sammenbrud af myndigheder som følge af intern eller ekstern konflikt, og som kræver tværsektoriel international indgriben, der går ud over mandatet for enkeltorganisationer og/eller FN-programmer. Denne type katastrofer har især alvorlige skadevirkninger for kvinder og børn og kræver en omfattende vifte af hjælpeindsatser.

Naturkatastrofer: Hændelser som følge af potentielt skadelige naturfænomener, som har alvorlig indvirkning på samfundet, økonomien og/eller infrastrukturen i et område. Afhængigt af befolkningens sårbarhed og den lokale kapacitet til at håndtere situationen vil naturkatastrofer føre til humanitære udfordringer. Begrebet ”naturkatastrofer” bruges for nemheds skyld. Det er vigtigt at forstå, at skadernes omfang efter naturbetingede ulykker er et direkte resultat af, hvordan enkeltpersoner og samfund håndterer de naturbetingede trusler. Skadevirkningernes omfang er dermed bestemt af menneskelige handlinger eller mangelen på dem.

Klimatilpasning: Ændringer i økosystemer og menneskelig adfærd over en længere periode, som en reaktion på aktuelle eller forventede klimaændringer eller deres virkning, der forventes at afhjælpe skadevirkninger eller udnytter positive muligheder. Størstedelen af de praktiske tiltag som bruges i klimatilpasning og katastroforebyggelse er i de fleste tilfælde de samme. Dog

omfatter tilpasning ikke geotermiske hændelser som jordskælv, tsunamier og vulkanudbrud.

Upartiskhed: En tilgang til levering af humanitær hjælp og serviceydelser, som er ikke-diskriminerende, tilpasset i forhold til behovene og fri for subjektive valg. Upartiskhed er et ledende princip for organisationer, der betragter sig selv som humanitære.

Vejledende principper vedrørende internt fordrevne: En række principper, der fastsætter standarder for beskyttelse, hjælp og løsninger for internt fordrevne. De vejledende principper blev præsenteret for Menneskerettighedskommissionen af Generalsekretærens Repræsentant for Internt Fordrevne i april 1998. De afspejler og er i overensstemmelse med menneskerettighederne, den humanitære folkeret og international flygtningeret og vejleder regeringer, andre myndigheder, mellemstatslige og ikke-statslige organisationer, der arbejder med internt fordrevne.

Væbnet konflikt: En strid mellem to eller flere parter, der involverer brug af våbenmagt. Den humanitære folkeret skelner mellem internationale og ikke-internationale væbnede konflikter:

- **International væbnet konflikt:** En krig, der involverer to eller flere stater, uanset om der er fremsat en krigserklæring, eller om parterne anerkender, at der er tale om en krigssituation.
- **Ikke-international væbnet konflikt:** En konflikt, hvor regeringsstyrker kæmper mod bevåbnede oprørsstyrker, eller bevåbnede grupper kæmper indbyrdes.

¹ Kilder: Reliefweb Glossary of Humanitarian Terms, August 2008; www.humanitarianreform.org

**DANIDA
UDENRIGSMINISTERIET**

**STRATEGI FOR DANMARKS HUMANITÆRE INDSATS 2010-2015
Sårbarhed, klimaændringer og beskyttelse
September 2009**

Udgiver

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Telefon: 33 92 00 00
Fax: 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Internet: www.um.dk

Design og tryk

Rosendahls-Schultz Grafisk a/s

Fotos

Thomas Marott, Danida (forside, s. 10, s.16, s. 34)
Tech. Sgt. Mike Buytas, U.S. Air Force (s. 2-3)
Jørgen Schytte, Danida (s. 4-5, s. 7, s. 9, s. 11, s. 12-13, s. 14,
s. 15, s. 18, s. 22, s. 25, s. 28, s. 30, s. 35, s. 38-39)
Mikkel Østergaard, Danida (s. 8-9, s. 37)
Adam Rogers, UNCDF (s. 21)
Airman 1st Class Barry Loo, U.S. Air Force (s. 26)
Anna Høybye, Dansk Røde Kors (s. 32)
Jakob Dall, Dansk Røde Kors (s. 33)
Klaus Holsting, Danida (s. 36)
Ulrik Jørgensen, Dansk Røde Kors (s.40-41)

Publikationen kan downloades eller bestilles på:
www.danida-publikationer.dk

Teksten kan citeres frit

ISBN 978-87-7087-203-4 (trykt version)
ISBN 978-87-7087-205-8 (internet version)

